

Božični večer skozi druge oči

Sedem zgodb ljudi, ki so se na Božični večer znašli v bližini Svete Družine

Napisala: Ema Kregar, sodelavka zavoda Dominika

December 2022

Ljubljana

UVOD

To so zgodbe različnih oseb, ki so se znašle na istem kraju ob istem času. V Betlehemu oz. v njegovi bližini na dan Jezusovega rojstva. Slišali bomo zgodbo skozi oči velikega duhovnika Šimóna, pastirčka Andreja, modrecev z vzhoda, Jožefa, krčmarja Jonatana, ženice Eden, in božje matere Marije.

Vabim vas, da zgodbo pripovedujete ob figuri junaka tistega dne in na koncu ali na začetku pripovedovanja to figurico postavite v jaslice.

Če želite gledališki izziv, pa se kot pripovedovalec lahko oblečete v te like in tako še bolj doživeto pripovedujete zgodbo.

Pomembno je, tako za otroke, kot odrasle, da se jih zgodba nagovori vizualno, slušno in gibalno, tako se jim bo bolj vtisnila v spomin.

Veliki duhovnik Šimón

Ta zgodba se dogaja v Betlehemu, na dan rojstva Jezusa Kristusa. To je Božična zgodba skozi oči Velikega duhovnika Šimóna.

Pričakujem ga. Vsi ga pričakujemo. Mesijo. Tistega, ki nas bo odrešil, rešil, osvobodil. Rimljanov seveda, koga pa drugega.

Rimljani so krivi za našo žalost in nesrečo. Zaradi njih smo zatirani, naša vera pa gre počasi v pogubo. Nas, Jude, Božje ljudstvo, imajo za podložnike, žalijo nas in od nas pobirajo mastne denarce.

Ja, zato čakam Mesijo. Čakam ga, da nas odreši naših največjih zatiralcev – Rimljanov. Zato verjamem, da bo Mesija prišel kot vojak, kot vojskovodja, kot bojevnik. Tisti, ki bo pobil vse te Rimljane in nas popeljal v svobodo.

In kako se pripravljam na prihod dolgo obljubljenega Mesije?

Postim se večkrat na teden, molim tako pogosto, da me ustnice bolijo od izgovarjanja molitvic, dobra dela opravljam dan in noč. V sinagogo zahajam vsak dan in goreče molim k našemu Bogu. Naj le pošlje rešitev, naj le pošlje Mesija, ki nas bo rešil vse te hudobije, groze in obupa, ki je okoli nas.

Se sprašujete, zakaj ga še ni? Zakaj še ni Mesije?

Zdi se mi, da smo za to krivi sami. Nekateri izmed nas še vedno delajo hude grehe, ne držijo se naših zapovedi.

Včeraj, na primer, je v našo sinagogo zašel pastir. Umazan, smrdeč, grešen pastir. Okoli njega so letele muhe in iz njegovih podplatov je curljala kri. Ko je stopil v ta sveti prostor, je s svojimi umazanimi nogami pustil ogromno blata na naših čistih tleh.

Vsi zbrani smo ga grdo pogledali. Pastir pa se ni ganil s svojega mesta. Še več, stopil je korak naprej.

Dovolj sem imel. Stopil sem do njega in ga porinil skozi vrata. Tiho, a ostro, sem mu zašepetal, naj se pobere stran, da tukaj v svetišču nima kaj iskati. Svetišče je za svete može, svetišče je za Boga. Ne pa za take grešnike, kot je on.

Ni se mi upal pogledati v oči, ni se mi upal odgovarjati. In tako je prav.

...

Vidite, zato Mesija še ni prišel. Zaradi takih ljudi, kot je ta umazani in grešni pastir.

Zato čakam in molim.

Postim se večkrat na teden in ustnice me bolijo od izgovarjanja molitvic. Dobra dela delam dan in noč. V sinagogo zahajam vsak dan in goreče molim k našemu Bogu. Naj le pošlje rešitev, naj le pošlje Mesija, ki nas bo rešil vse te hudobije, groze in obupa, ki je okoli nas.

Pastirček Andrej

Naslednja zgodba govori o pastirju Andreju, ki z drugimi pastirji živi pod milim nebom na Betlehemskih poljanah. Zgodba se odvija na dan Jezusovega rojstva. To je Božična zgodba skozi oči pastirja Andreja.

Tistega dne sem šel v mesto, kjer sem želel prodati moje najlepše jagnje velikim duhovnikom, da bi ga imeli za darovanje v templju. Ko ga je veliki duhovnik prijel v roke, da bi si ga ogledal, je opazil, da jagnje ni čisto. Kri mu je curljala iz sprednje desne noge in kapljala na tla. Veliki duhovnik se je razjezil name, češ kako si drznem sploh pomisliti, da bi Bogu daroval nekaj nepopolnega, ranjenega, ubogega, kot je ta moj jagenjček. Grdo me je pogledal in rekel besede, ki so me zabodle v srce: »Pastir, vsi se sprašujemo, zakaj Mesija še zmeraj ni prišel, zakaj smo še vedno vsi pod oblastjo Rima. Ni prišel zaradi takih ljudi, kot si ti: revni, smrdeči pastir. Vi ga odbijate s svojimi grehi, nepopolnostmi in napakami. Če naslednjič ne prineseš popolnega jagnjeta za daritev našemu Bogu, te bom izgnal iz tega mesta.«

Naredil sem nekaj korakov nazaj. Počutil sem se poteptanega, odrinjenega, nesprejetega in grešnega. V tistem trenutku pa sem zaslišal čudovite besede, ki so prihajale iz bližnje sinagoge. Stopil sem bližje, odgrnil zaveso in stopil notri. Besede, ki sem jih slišal, so me, iz meni neznanega razloga, ganile do solz, veliki duhovnik je bral iz knjige preroka Izaija, natanko se spomnim njegovih besed. Rekel je: »Kajti Dete nam je rojeno, Sin nam je dan. Oblast je na njegovih ramah, imenuje se: Čudoviti svetovalec, Močni Bog, Večni Oče, Knez miru.«

Takrat sem dojel. Resnično dojel. Mesija prihaja. Prihaja kot Knez miru. Prihaja tudi zame?

V tistem trenutku do mene pristopi veliki duhovnik, me porine skozi vrata in mi v uho zašepeta grožnjo: Naj se poberem, da je to sveti kraj. Nisem si mu upal pogledati v oči, nisem se mu upal odgovarjati.

Odšel sem iz mesta ter se napotil nazaj do svojih ovčic na betlehemskih planjavah. Ko sem prišel do ostalih pastirjev, so me le grdo gledali, slišali so, kaj se je zgodilo v mestu, ko sem duhovnikom želel podariti svoje jagnje, in vedeli so, da bodo zaradi moje napake tudi oni nosili posledice. Tisto noč nisem smel spati skupaj z njimi ob ognju.

Ko sem poskušal zatisniti oči, sem zaslišal zvok. Najlepši zvok v svojem življenju. Kot da bi peli angeli! Ozrl sem se okoli sebe in zagledal močno svetlobo, iz katere so prihajale najlepše melodije nebes.

Začel sem teči, tekel sem in tekel, ne da bi se vprašal, kam me nesejo noge. Moje srce je vedelo, kam mora iti. Zagledal sem lučko. Komaj opazno s ceste, po kateri sem prišel. Svetila je nežno, a vztrajno. Približal sem se ji in videl, da sveti iz hleva. Čeprav mi je razum narekoval, da je nesmiselno sredi noči hoditi v smrdeči hlev, sem vedel, da je moj cilj ravno tam. Vstopil sem.

Zagledal sem ga. Zagledal sem Mesija, ki je prišel rešit svet. Tako majhen in nebogljen je bil. A tako svet. Tisti trenutek sem vedel, da je tisti hlev, tista štala, najsvetejši prostor na svetu.

Dekle v modri obleki se me je prestrašilo, njen mož je hitro vstal in hotel zaščititi malo detece. Za trenutek se mi je zdelo, da sem tujec. A nisem bil. Začel sem jima razlagati, kako sem na travniku ob svojih ovcah zaslišal čudovite melodije, glasove, ki me vabijo, naj vse pustim in tečem sem. V ta hlevček, v to štalo. Možu se je narisal nasmeh na obraz, kot da bi točno vedel, o čem mu govorim. Pokimal mi je in me povabil, naj prisedem k detecu in njegovi mami.

Ko sem sedel poleg njiju, se je malo detece vznemirilo in s prstom začelo kazati proti mojim nogam. Šele takrat sem opazil, da je ves čas ob meni stalo moje nepopolno, umazano jagnje. Prijel sem jagenjčka v naročje in ga položil poleg deteta in matere. Mali otrok se ga je razveselil in se ga z vso močjo oklenil z rokami. Dolgo ga ni hotel spustiti in takrat sem se odločil, da mu podarim to svoje dragoceno, a nepopolno jagnje, ki se ga drugi otepajo. Nekaj trenutkov sem ju opazoval in se čudil iskreni ljubezni, ki jo je dete kazalo tej umazani živalici.

Nato je dete pogledalo v moje oči, razprostrlo roke proti meni in hotelo, da ga vzamem v naročje. Pogledal sem mamo, ki se je le nasmehnila in dete previdno položila v moje roke.

Ko sem ga gledal v oči, sem vedel, da sem našel to, kar sem celo življenje iskal. Najpopolnejše in najčistejše jagnje tega sveta.

Modreci z vzhoda

Božični večer skozi oči modrecev z vzhoda, ki so še daleč od Betlehema.

Na poti smo bili že nekaj mesecev. In gledali smo jo že nekaj mesecev. A tisti večer je svetila še posebej svetlo. Zvezda, mislim. Komet. Tista zvezda, ki za seboj vleče rep. Lahko bi ji rekli zvezda repatica. No, ona. Kot sem rekel, tisti večer je svetila še posebej močno.

Vedno sem jezdil prvi v koloni. Saj sem jaz dal pobudo, da se odpravimo na to dolgo pot, katere cilj nam je bil skrivnosten. Pa sta šla z menoj. Moja prijatelja, mislim. Še zdaj mi ni jasno, zakaj bi za toliko časa zapustila svoj kraj in se z menoj odpravila na to dolgo dogodivščino, katere cilj nam je neznan. Samo eno sem vedel: da moramo slediti tej zvezdi, ker je drugačna kot druge zvezde, ki sem jih opazoval. Da, ta zvezda s seboj nosi sporočilo. Pomembno sporočilo.

Zvečerilo se je. Zunaj je bila noč. Ustavili smo se in postavili šotore. Tako kot vsak večer, smo si na ognju skuhalo večerjo in se posedli v krog. Začel se je čas za pogovor, klepet, debate in ugibanja.

»Misliš, da se gremo poklonit novemu Kralju?«

»Kralju? Pa saj kralja že imajo.«

»Morda pa se je temu kralju rodil sin, ki bo novi kralj?«

»Neee, dvomim. Zvezda mora biti pomembnejše sporočilo.«

»Kaj pa če prihaja Kralj kraljev? Kralj zemlje in neba? Poglejta, znamenje njegovega prihoda je na nebu. Morda ta Kralj prihaja iz nebes?«

»Zdaj pa že filozofiraš.«

...

»Kaj pa Judje, imajo oni svojega kralja?«

»Pa saj ti pravim, da že imajo kralja, Herod mu je ime. Rimski senat je odločil, je on tudi judovski kralj.«

»Že, že, toda mislim kralja, ki je iz njihovega ljudstva, eden izmed Izraelcev.«

»Tega ne verjamem.«

...

»Zakaj smo zvezdo opazili mi? Saj sploh nimamo nikakršne zveze z Judi in njihovimi kralji ...«

»Saj ti pravim, da zvezda nosi pomembnejše sporočilo, kot je samo novorojeni judovski kralj. Zvezda repatica nam kaže na nekoga, ki je prišel za vse nas, ne samo za Jude. Vsaj jaz tako mislim.«

»Najbolje, da se oglasimo v Jeruzalemu pri kralju Herodu in ga vprašamo, če on kaj ve o tem. Tako bomo vedeli, koga iščemo.«

»Ja, to je odlična ideja! ... Zdaj pa hitro spat. Jutri nas čaka naporen dan. Čim prej moramo priti do Jeruzalema.«

»Še zadnjič poglejta zvezdo, danes zares sveti še posebej močno.«

Jožef

O čem je na dan rojstva Jezuščka razmišljal njegov krušni oče Jožef? To je Božična zgodba skozi oči Jožefa, moža device Marije.

Hodiva proti Betlehemu. Skrbi me. Ženska v devetem mesecu nosečnosti in tako dolga pot, vsak čas bo prišel dan njenega poroda. To ni v redu. Ne samo, da ni v redu, to je nevarno ... A kaj, ko se moramo vsi popisati v svojem rodnem kraju. Zato hodiva proti mestu moje rodbine. Mestu Betlehem. Kaj bova jedla, kaj bova pila, kje bova spala? In kaj če pride njen čas? Čas, da rodi otroka?

Vse to me skrbi.

Potujeva. Ona na osličku, jaz peš, tik ob njej. Hodiva v tišini. Ob njej mi je prijetno. Tudi v tišini.

Razmišljam naprej. Kam bova šla, ko prideva v mesto? Morda se lahko oglasiva pri mojih sorodnikih? Že dolgo jih nisem videl, a zagotovo naju bodo vzeli pod streho. Tam bova na varnem. In teta kuha tako dobro hrano. Ja, tam nama bo lepo.

A le če naju vzamejo pod svojo streho. Kaj če so slišali za govorice, da otrok ni moj? Ali pa za govorice, da je bila noseča, preden sva živela skupaj?

Vse to me skrbi.

Potujeva. Ona na osličku, jaz peš, tik ob njej. Marija spregovori, mirno in nežno: »Jožef, hvala, ker me varuješ ... ker naju varuješ. Mene in otroka. Pogumen si.« Njen glas me umiri. Ob njej mi je prijetno. Tudi ko spregovori.

Marija izgleda utrujena, potrebujeva počitek, že pet dni hodiva proti Betlehemu. Skrbi me. Kam bova odložila prtljago, kam bova dala oslička in najpomembnejše, kje se bo Marija lahko ulegla in odpočila? Naenkrat se zavem, da sva tik pred mestom. Veliko ljudi je tukaj. Veliko več, kot po navadi. Stopiva skozi kamnita vrata.

Mesto je polno ljudi. Težko bova našla prenočišče. Vsi so tu zaradi popisa prebivalstva. Dolge vrste se vijejo pred različnimi gostišči in prenočišči. Postavim se v kolono, ki čaka pred prenočiščem. Ko končno pridem na vrsto, me lastnik pogleda in vpraša, s kom sem prišel sem. Pokažem na svojo ženo, Marijo. Lastnik jo pogleda in vidi, da je visoko noseča. Vpraša: »Bo kmalu rodila?« Odgovorim: »Ja, zelo kmalu.« Lastnik pogleda v tla in hitro zdrdra: »Žal nimamo več prostora«. Prosim ga, naj še enkrat preveri, ali je to res. Glavo obrne stran od mene in reče: »Kar sem rekel, sem rekel.« Nato glasno zavpije: »Naslednji.«

Stopiva korak stran, obrnem se in vidim, kako človek, ki je stal za nama v koloni, takoj dobi prenočišče pri istemu gostitelju. Stisne me v srcu. Marija to opazi. Potreplja me in mi reče: »Ne skrbi, Bog bo poskrbel za naju. Pri Bogu ni nič nemogoče.«

A mene skrbi znova preplavijo. Kam bova šla, kje bova spala, kaj bova jedla? A kar naenkrat se spomnim. Spominam se tistih čudovitih sanj. Po tistih sanjah se mi je zdelo vse mogoče. Besede angela v teh sanjah so bile jasne: Marija bo rodila otroka in dala mu bova ime Jezus. Kajti on bo svoje ljudstvo odrešil grehov.

...

Umirim se. Vse bo še dobro. Prihaja Odrešenik, prihaja najin mali Jezušček.

Potujeva. Ona na osličku, jaz peš, tik ob njej. Marija se zdrzne in prime za trebuh. Začenja se. Rodila bo otroka. Rodila bo Odrešenika.

Krčmar Jonatan

Božični večer skozi oči krčmarja Jonatana, ki je lastnik prenočišča sredi mesteca Betlehem.

Ko sem izvedel za ukaz cesarja Avgusta, da se mora popisati ves svet, sem bil zgrožen. Ne maram gužve, a ta popis pomeni ravno to - množico ljudi, ki se bo zgrnila v naše mestece Betlehem, da se popiše v svojem rodnem kraju. Betlehem je Davidovo mesto, Davidovih potomcev pa je ogromno! In vsi ti ljudje bodo rabili prenočišče. Bog se nas usmili.

Šele, ko so prvi popotniki začeli prihajati, sem ugotovil, da z veliko ljudmi prihaja tudi veliko denarja. To bo odličen dobiček! Zvišal sem cene prenočišča, sprejemati pa sem začel le izbrane ljudi, ki so bili videti bolj bogati in so bili tako pripravljene za prenočišče odšteti kakšen zlatnik več. Ves čas smo bili polni, vendar sem vedno pustil kakšno sobo prazno, da se vanjo »ujame« kakšen bogataš.

Spomnim se nekega norca, ki je ves vzhičen od mene zahteval prenočišče. Njegova žena je bila tik pred porodom. Da se dojenček rodi v moji hiši, v mojem prenočišču?! Pa kje ste to videli? Kam bo šel moj ugled, kaj bodo rekli ljudje?

Res je, da sem tisti večer v resnici imel več prostih sob in ležišč, a da pod streho vzamem ženo, ki rojeva? Ne. Nor pa nisem.

Poleg tega ... revna sta izgledala. Slišal sem govornice, da sta iz Nazareta. Lahko iz Nazareta sploh pride kaj dobrega?

Ne. Kot sem že rekel. Nor pa nisem.

Se bosta že znašla. Se ju bo že kdo drug usmilil. Jaz že ne.

Ženica Eden

Božični večer skozi oči ženice Eden, ki je ob pravem trenutku na pravem kraju.

Tisti večer je bil jasen. Zvezde so močno svetile, veter je rahlo pihal. Še zadnjič, preden grem k počitku, se odpravim do vodnjaka, da zajamem vodo. Vsak večer pred spanjem nesem svežo vodo svojim živalicam v hlev.

Z možem nikoli nisva bila bogata, tudi otrok nisva mogla imeti. Kljub temu sva bila srečna in zadovoljna, verjela sva, da je Bog, ne glede na vse, vedno z nama. To naju je navdajalo z upanjem. A odkar je mož zbolel in umrl, je moje življenje postalo veliko težje, saj se moram preživljati sama. Edino, kar mi je ostalo, je moj hlevček in v njem nekaj kokoši, ovac in krava. In to je zaenkrat dovolj, da preživim. Jajca in volno prodam na trgu, mleko zamenjam z moko in tako poskrbim, da imam nekaj za pod zob. Kar pa je najtežje, je dvom, ki se je po moževi smrti naselil v moje srce. Vsak dan znova se sprašujem: Je Bog še vedno z menoj?

Odpravim se v Betlehem. V mestu je polno ljudi. Tudi pri vodnjaku je gneča. Prebijam se do vode in takrat ju zagledam. Moža in ženo. Ona na osličku, on poleg nje. Izgledata zelo zaskrbljena. Nekaj je narobe. Pristopim.

Ona je že v porodnih bolečinah, on pa ves zaskrbljen. Nimata prenočišča, nikamor se ne moreta odmakniti. Pomislim na moj hlevček. To je edino kar imam.

Možu predlagam, da se zatečeta k meni v hlev. Vonj sicer ne bo prijeten, zaradi živali je prostor zelo umazan. Lahko pa jima priskrbim svežo vodo in toplo odejo. Ne oklevata. Nimata druge izbire.

Skupaj hitimo proti ubogemu hlevčku.

Takoj, ko prispemo tja, se porod začne.

...

Priča sem bila že mnogim porodom, slišala sem že mnogo prvih otroških jokov. A ta je bil drugačen. Ko sem zagledala dete, se mi je zazdelo, da je to dete tudi moje dete. Čeprav ga nisem rodila jaz. Zazdelo se mi je, da me je to dete prišlo rešiti. Da je moj rešitelj.

In vedela sem, da je moj hlevček sveti prostor. Kljub vonju in vsej umazaniji. Ta hlev je sveti prostor, ker se je v njem rodilo to dete. Takrat se mi je zazdelo, da je Bog z menoj, čisto blizu, tik ob meni.

Marija

Božična zgodba skozi oči Jezusove mame Marije.

Pred Jožefovo hišo: Stopim pred Jožefa. Gleda me zaprepadeno. Odprta usta, oči bulijo v moj trebuh. Sledi neprijetna tišina. Reče mi: »Čigav je?« Odgovorim mu: »Sad Svetega Duha je, Božji sin. Pri Bogu ni nič nemogoče.« Ne verjame mi.

...

Pred mojo hišo: Jožef stopi predme. Njegov pogled je drugačen. Gleda me zaupljivo. Reče mi: »Sanjal sem. Verjamem ti.« Na obrazu se mi nariše nasmeh, v srcu mi zagori upanje, mislim si: »Pri Bogu ni nič nemogoče.« Jožef me objame in me poljubi na čelo.

...

V Betlehemu, pred polnim prenočiščem: Jožef me pogleda. Zaskrbljen je. Reče mi: »Polno je. Nimajo prostora za naju.« Rečem mu: »Ne skrbi, Bog bo poskrbel za naju. Pri Bogu ni nič nemogoče.« Do naju pristopi ženica.

...

V hlevu: tik pred porodom. Pogledam Jožefa, rečem mu: »Ne vem, če bom zmogla.« Odgovori mi: »Pri Bogu ni nič nemogoče.« Prime me za roko. Skupaj bova zmogla.

...

Pred hlevom, nekaj ur kasneje. Skupaj gledava malo dete, ki se stiska k mojim prsim. Jožef me pogleda in mi reče: »Pri Bogu res ni nič nemogoče.«